

FCTC

WHO FRAMEWORK CONVENTION
ON TOBACCO CONTROL

What is

The WHO Framework Convention on Tobacco Control?
รู้จักกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก

เรียบเรียงโดย

สุนิดา ปรีชาวงษ์

เนาวรัตน์ เจริญคำ

โดย ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.)
สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

FCTC
WHO FRAMEWORK CONVENTION
ON TOBACCO CONTROL

Chulalongkorn University
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Pillar of the Kingdom

F C T C

**WHO FRAMEWORK CONVENTION
ON TOBACCO CONTROL**

What is

The WHO Framework Convention on Tobacco Control?
รู้จักรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก

โดย ศุภยวไลย์และจัดการความรู้นี้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศสย.)
สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

ชื่อหนังสือ รู้จักกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก

ผู้แต่ง สุนิดา ปรีชาวงษ์
เนาวรัตน์ เจริญค้า

ISBN 978-974-11-1330-9

พิมพ์ครั้งที่ 1 กรกฎาคม 2553

จำนวนพิมพ์ 1,500 เล่ม

พิมพ์ที่ เจริญดีมีนคองการพิมพ์ 42 ซอยเพชรเกษม 48 แยก 4

แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญฯ กรุงเทพฯ 10160

Tel : 02-4572593 Fax : 02-4572593

E-mail rtp45@hotmail.com

คำนำผู้จัดพิมพ์

หนังสือ “รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก” จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรวิชาชีพสุขภาพและผู้สนใจด้านการควบคุมยาสูบ ให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ มากขึ้น

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้เป็นการนำเสนอสาระสำคัญโดยสังเขปของอนุสัญญาฯ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ

ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ(ศจย.) ต้องขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนิดา ปรีชาวงษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ เจริญคำ ที่ได้รวบรวมและเรียบเรียงจนออกมาเป็น หนังสือ “รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก” ขึ้น ทางศจย.หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับทุกท่านและเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมยาสูบของประเทศไทยต่อไป

ศิริวรรณ,

(ดร.ศิริวรรณ พิทยรังสฤษฏ์)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ

20 กรกฎาคม 2553

คำนำ

การพัฒนาทรัพยากรบุคคลและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องด้านการควบคุมยาสูบให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและดำเนินกิจกรรมในหลายระดับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการควบคุมยาสูบของประเทศไทย หนังสือ **“รู้จักอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก”** จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรวิชาชีพสุขภาพและผู้สนใจด้านการควบคุมยาสูบให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ หนังสือเล่มนี้จะนำเสนอสาระสำคัญโดยสังเขปของอนุสัญญาฯ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ 4 เรื่อง อันได้แก่ การปกป้องนโยบายสาธารณะอันเกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบ การปกป้องบุคคลจากควันยาสูบ การบรรจุหีบห่อและติดป้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ การส่งเสริมการขายและการให้การสนับสนุนโดยธุรกิจยาสูบขอขอบพระคุณ นายแพทย์หทัย ชิตานนท์ ซึ่งเป็นผู้จุดประกายความคิดและสนับสนุนในการจัดทำหนังสือ และขอขอบคุณศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบที่ให้การสนับสนุนและอนุเคราะห์ในการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้

คณะผู้เขียน

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1	1
กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก สุนิดา ปรีชาวงษ์	
ส่วนที่ 2	12
การปกป้องนโยบายสาธารณะว่าด้วยการควบคุมยาสูบจาก ธุรกิจยาสูบ เนาวรัตน์ เจริญค้า	
ส่วนที่ 3	21
การคุ้มครองประชาชนจากการได้รับควันบุหรี่ สุนิดา ปรีชาวงษ์	
ส่วนที่ 4	30
การบรรจุหีบห่อและติดป้ายฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ สุนิดา ปรีชาวงษ์	
ส่วนที่ 5	41
การโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ การส่งเสริมการขายและการให้ การสนับสนุนโดยธุรกิจยาสูบ สุนิดา ปรีชาวงษ์	
ภาคผนวก	52
คณะผู้เขียน	55

ส่วนที่ 1

กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก

กรอบอนุสัญญาคืออะไร

กรอบอนุสัญญา เป็นรูปแบบหนึ่งของการกำหนดสนธิสัญญาระหว่างประเทศ เป็นข้อตกลงทางกฎหมายระดับนานาชาติ ที่ลงนามร่วมกันระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อจัดการเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นระบบ กรอบอนุสัญญาจะกำหนดหน้าที่รับผิดชอบโดยทั่วไป ได้แก่ จัดให้มีมาตรการระดับชาติเพื่อแก้ไขปัญหา รวมทั้งการจัดการศึกษา ฝึกอบรม สร้างการรับรู้ของสาธารณชน ความร่วมมือในงานวิจัย การรายงานและการช่วยเหลือทางการเงิน⁽¹⁾

กรอบอนุสัญญาควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC) คืออะไร ?

WHO Framework Convention on Tobacco Control: WHO FCTC หรือที่เรียกเป็นภาษาไทยว่า **กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ ค.ศ. 2003 (พ.ศ. 2546)** จัดเป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสุขภาพฉบับแรกขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองประชากรโลกให้ปลอดภัยจากผลร้ายของการบริโภคยาสูบและการสูดดมควันยาสูบ กล่าวได้ว่ากรอบอนุสัญญา นี้เป็นกลไกทางกฎหมายระหว่างประเทศต่างๆ ในการสกัดกั้นมิให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแพร่กระจายไปทั่วโลก⁽¹⁾ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสู่ประเทศกำลังพัฒนาและหยุดยั้งการเสียชีวิตจากการสูบบุหรี่

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ ได้รับการรับรองโดยที่ประชุมสมัชชาองค์การอนามัยโลก ครั้งที่ 56 นครเจนีวา เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2546 นับว่าเป็นวันประวัติศาสตร์ของวงการสาธารณสุขที่ประเทศสมาชิกองค์การอนามัยโลกทั้งหมด 192 ประเทศรวมทั้งประเทศไทยได้มีมติเป็นเอกฉันท์รับรองกรอบอนุสัญญาดังกล่าว

กรอบอนุสัญญาฉบับนี้มีผลบังคับใช้ใน 90 วัน ภายหลังจากที่ประเทศต่างๆ ได้ยื่นสัตยาบันสาร¹ อย่างเป็นทางการครบ 40 ประเทศ ซึ่งเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2547 ได้มีการลงนามยื่นสัตยาบันสารครบ 40 ประเทศ จึงทำให้กรอบอนุสัญญา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2548 นับจนถึงเดือนมิถุนายน 2553 กรอบอนุสัญญา มีภาคีทั้งหมด 168 ประเทศ

สำหรับประเทศไทยได้ร่วมลงนามในกรอบอนุสัญญา เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2546 เป็นลำดับที่ 36 และเมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2547 เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรแห่งประเทศไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก (คุณหญิงลักษณาจันทร เลาห์พันธุ์) ได้มอบสัตยาบันสารดังกล่าวแก่นาย Palitha Kohona หัวหน้าแผนกสนธิสัญญา สำนักงานสนธิสัญญาแห่งสหประชาชาติ ผู้ซึ่งรับมอบสัตยาบันสารของไทยในนามของเลขาธิการสหประชาชาติ ดังนั้น ประเทศไทยจึงเป็นหนึ่งใน 40

---

¹ สัตยาบันสาร เป็นหนังสือแสดงความยินยอมที่จะผูกพันทางสนธิสัญญาหลังจากลงนามแล้ว
ที่มา : หนังสือคำศัพท์และคำย่อทางการทูต สถาบันการต่างประเทศ กระทรวงต่างประเทศ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)

ประเทศแรก อีกทั้งยังเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกที่ให้สัตยาบันเข้าเป็นภาคีกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ⁽²⁾

สาระสำคัญของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ

กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลกมีทั้งหมด 11 หมวด 38 ข้อ ประกอบด้วยสาระสำคัญทั้งด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการ อาทิ (หมวด 2) วัตถุประสงค์ หลักการที่ใช้เป็นแนวทางและพันธกรณีทั่วไป (หมวด 3) มาตรการเกี่ยวกับการลดอุปสงค์ของยาสูบ (หมวด 4) มาตรการเกี่ยวกับการลดอุปทานของยาสูบ (หมวด 5) การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และ(หมวด 7) ความร่วมมือด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ ตลอดจนการสื่อสารข้อมูลต่างๆ ส่วนหมวดที่ 8 - 11 นั้น เกี่ยวกับการบริหารจัดการกรอบอนุสัญญา ซึ่งประเทศสมาชิกหรือภาคี (Parties) จะต้องดำเนินการบังคับใช้มาตรการต่างๆ ดังกล่าวทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ⁽³⁻⁴⁾

หมวด 2 ด้านพันธกรณีทั่วไป ในข้อ 5.3 กรอบอนุสัญญา ได้กำหนดว่า ในการดำเนินนโยบายสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบนั้น ภาคีต้องกระทำการคุ้มครองนโยบายดังกล่าวจากผลประโยชน์ทางการค้าและผลประโยชน์อื่นๆ ที่มีของอุตสาหกรรมยาสูบ

หมวด 3 ด้านมาตรการเกี่ยวกับการลดอุปสงค์ของยาสูบ กรอบอนุสัญญาฉบับนี้ได้กำหนดให้ภาคีพิจารณาและกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อลดความต้องการบริโภคยาสูบของประชากร อันได้แก่⁽³⁻⁵⁾

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

- มาตรการด้านภาษีและราคา (ข้อ 6)
- มาตรการอื่น เช่น มาตรการทางบริหาร มาตรการทางนิติบัญญัติ มาตรการทางการปกครองและมาตรการอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพ (ข้อ 7)
- การปกป้องบุคคลจากการสูดดมควันยาสูบในสถานที่ทำงาน สถานที่สาธารณะซึ่งอยู่ในบริเวณตัวอาคาร ในระบบขนส่งมวลชนและในสถานที่สาธารณะอื่นๆ (ข้อ 8)
- การควบคุมสารต่างๆ ที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยเสนอแนวทางการทดสอบและวัดปริมาณสารต่างๆ ที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารต่างๆ ที่ปล่อยออกมาจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ข้อ 9)
- เกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ข้อ 10)
- การบรรจุหีบห่อและติดป้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยห้ามใช้ข้อความรูปภาพ สัญลักษณ์ซึ่งชวนให้เข้าใจผิด เช่น การระบุว่าเป็นบุหรี่แบบ "ไลต์ (light)" "ไมลด์ (mild)" "low tar" หรือ "ultra-light" บริษัทบุหรี่ต้องแสดงคำเตือนถึงอันตรายของการใช้ยาสูบต่อสุขภาพอย่างชัดเจนบนซองบุหรี่ (รวมทั้งกล่อง และหีบห่อหรือบรรจุภัณฑ์) โดยคำเตือนต้องชัดเจน เห็นและอ่านเข้าใจง่ายและมีขนาดไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของพื้นที่หลักบนหีบห่อ คำเตือนอาจจะอยู่ในรูปแบบภาพหรือภาพสัญลักษณ์ (ข้อ 11)

- การให้การศึกษ การสื่อสาร การฝึกอบรม และการสร้างจิตสำนึกของสาธารณชน โดยใช้เครื่องมือสื่อสารทุกชนิดที่มีความเหมาะสม ประเทศสมาชิกสามารถใช้มาตรการต่างๆ ดำเนินการเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกของประชาชนและให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการบริโภคยาสูบและการสูดดมควันยาสูบ รวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากการเลิกใช้ยาสูบ (ข้อ 12)
- การห้ามอย่างเต็มรูปแบบ (Comprehensive ban) เพื่อมิให้มีการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ การส่งเสริมการขายและการให้การสนับสนุนโดยธุรกิจยาสูบ ทั้งนี้รวมถึงการห้ามโฆษณายาสูบข้ามพรมแดน (ข้อ 13)
- มาตรการลดอุปสงค์ในเรื่องการเลิกใช้ยาสูบและการรักษาผู้ติดยาหรือ โดยดำเนินการส่งเสริมการเลิกใช้ยาสูบในสถานที่ต่างๆ เช่น สถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุข สถานที่ทำงาน เป็นต้น และควรกำหนดเรื่องการวินิจฉัยและการรักษาผู้ติดยาหรือ ตลอดจนการให้คำปรึกษาเพื่อการเลิกใช้ยาสูบในแผนงานระดับชาติ รวมทั้งให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงการรักษาการติดยาหรือ (ข้อ 14)

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

หมวด 4 ด้านมาตรการเกี่ยวกับการลดอุปสงค์ของยาสูบ อนุสัญญาฯ ให้ภาคีกำหนดและบังคับใช้มาตรการทางนิติบัญญัติ มาตรการทางการปกครอง มาตรการทางบริหาร หรือมาตรการอื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพ ในประเด็นต่อไปนี้

- การค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผิดกฎหมายในทุกรูปแบบ รวมทั้งการลักลอบขนส่งผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผิดกฎหมาย และผลิตภัณฑ์ยาสูบปลอม (ข้อ 15)
- การขายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่ผู้เยาว์ (บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี) และการขายโดยผู้เยาว์ (ข้อ 16) อนึ่ง อนุสัญญาฯ ได้ระบุว่า ประเทศสมาชิกควรพยายามห้ามการขายบุหรี่เป็นมวนๆ หรือขายเป็นซองเล็กๆ
- การสนับสนุนกิจกรรมทางเลือกอื่นที่เป็นไปได้ทางด้านเศรษฐกิจ (ข้อ 17)

หมวด 5 ด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม กรอบอนุสัญญาฉบับนี้ระบุให้ประเทศสมาชิกต้องคำนึงถึงการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในส่วนของกาเพาะปลูกและการผลิตยาสูบด้วย (ข้อ 18)

หมวด 6 **ปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบ** ในกรณีที่จำเป็น ให้ประเทศสมาชิกดำเนินการด้านกฎหมาย หรือใช้กฎหมายที่มีอยู่จัดการกับความรับผิดชอบทั้งในทางแพ่งและทางอาญา ซึ่งรวมถึงการชดเชยค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบโดยเหมาะสม กรอบอนุสัญญาฯ ยังได้ระบุถึงการให้ความช่วยเหลือซึ่ง

กันและกันระหว่างประเทศสมาชิกในด้านกระบวนการพิจารณาที่ดีที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบ
ทั้งในทางแพ่งและในทางอาญา เป็นต้น (ข้อ 19)

หมวด 7 ความร่วมมือด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ ตลอดจนการสื่อสาร
ข้อมูลต่างๆ ซึ่งในหมวดนี้ประกอบด้วย

- การวิจัย การเฝ้าระวัง และการแลกเปลี่ยนข้อมูล เช่น ประเทศ
สมาชิกต้องพัฒนาและส่งเสริมให้มีการวิจัยระดับชาติ ประสานงาน
โครงการวิจัยต่างๆ ในด้านการควบคุมยาสูบ อาทิ การศึกษาปัจจัย
และผลกระทบของการบริโภคยาสูบและการสูดดมควันบุหรี่
ตลอดจนการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกพืชทดแทนการปลูกใบยาสูบ ทั้ง
ในระดับภูมิภาคและนานาชาติ รวมทั้งจัดตั้งโครงการเฝ้าระวัง
เกี่ยวกับรูปแบบ ปริมาณ ปัจจัยและผลกระทบของการบริโภคยาสูบ
ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับโลก เป็นต้น (ข้อ 20)
- การรายงานผลและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประเทศสมาชิกต้องจัดส่ง
รายงานการดำเนินงานต่อที่ประชุมรัฐภาคี เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับ
มาตรการทางนิติบัญญัติ ฯลฯ ซึ่งจัดทำขึ้นตามกรอบอนุสัญญาฯ
ข้อมูลการเฝ้าระวังและการวิจัย เป็นต้น (ข้อ 21)
- ความร่วมมือในด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคนิค และด้านกฎหมาย
ตลอดจนการจัดสรรความชำนาญที่เกี่ยวข้อง โดยที่ประชุมสมัชชา
ภาคีอนุสัญญาต้องส่งเสริมและจัดให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและ

ความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ อาทิ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านกฎหมาย (ข้อ 22)

ในด้านการบริหารจัดการ ซึ่งระบุไว้ในหมวดที่ 8 - 11 ของกรอบอนุสัญญาฯ ขอสรุปสาระสำคัญไว้ ดังนี้

- ที่ประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญา (The Conference of the Parties) มีหน้าที่สำคัญต่างๆ อาทิ เป็นผู้ให้ความเห็นชอบข้อบังคับทางการเงิน ดำเนินการทบทวนการปฏิบัติตามกรอบอนุสัญญา อย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูล การระดมแหล่งเงินทุน รวมทั้งกำหนดกฎเกณฑ์ในการเข้าร่วมประชุมของผู้สังเกตการณ์ในการประชุม
- ที่ประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาได้แต่งตั้งเลขาธิการหนึ่งคน ทำหน้าที่สำคัญ เช่น ดำเนินการต่างๆ สำหรับการประชุม ให้การสนับสนุนประเทศสมาชิก (โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา) ในการรวบรวมข้อมูล จัดเตรียมรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ภายใต้กรอบอนุสัญญา นี้ ฯลฯ เป็นต้น
- ประเทศสมาชิกต้องสนับสนุนด้านการเงินในการทำกิจกรรมระดับชาติเกี่ยวกับการควบคุมยาสูบ
- ประเทศสมาชิกอาจเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกรอบอนุสัญญาฯ การแก้ไขต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญา

สาระของอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบฯ ที่ได้กล่าวถึงข้างต้นนั้น เป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยทั่วไปของประเทศสมาชิก ทั้งนี้ที่ประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาจะเป็นผู้กำหนดว่าควรจะพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน (*Guidelines for implementation*) เกี่ยวกับมาตรการเรื่องใดก่อน ในช่วงระยะเวลา 5 ปีแรก (พ.ศ. 2548 - 2553) ของการบังคับใช้กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลกนั้น ที่ประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ ได้ให้การรับรองแนวทางการดำเนินงานซึ่งเปรียบเสมือนคู่มือสำหรับภาคีในการปฏิบัติตามพันธกรณี ทั้งหมด 4 เรื่อง ⁽⁶⁾ ได้แก่

- 1) การปกป้องนโยบายสาธารณะอันเกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบจากผลประโยชน์ทางการค้าและผลประโยชน์อื่นๆ ที่มีของอุตสาหกรรมยาสูบ (*Protection of public health policies with respect to tobacco control from commercial and other vested interests of the tobacco industry*)
- 2) การปกป้องบุคคลจากควันยาสูบ (*Protection from exposure to tobacco smoke*)
- 3) การบรรจุหีบห่อและติดป้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ (*Packaging and labeling of tobacco products*)
- 4) การโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ การส่งเสริมการขายและการให้การสนับสนุนโดยธุรกิจยาสูบ (*Tobacco advertising, Promotion and Sponsorship (Article 13)*)

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

สำหรับสาระสำคัญของแนวทางเพื่อการดำเนินงานตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ แต่ละเรื่องจะได้นำเสนอในลำดับต่อไป

สรุป กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก เป็นกฎหมายระหว่างประเทศทางสุขภาพซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาองค์การอนามัยโลก กรอบอนุสัญญาฯ นี้กำหนดให้ประเทศสมาชิกดำเนินการด้วยมาตรการต่างๆ อาทิ มาตรการเกี่ยวกับการลดอุปสงค์ของยาสูบ และการลดอุปทานของยาสูบ เพื่อสกัดกั้นมิให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแพร่กระจายไปทั่วโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งสู่ประเทศกำลังพัฒนาและหยุดยั้งการเสียชีวิตจากการสูบบุหรี่

เอกสารอ้างอิง

1. หทัย ชิตานนท์. กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ. ชุดเอกสารวิชาการ. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย; 2545.
2. ข่าวสารนิเทศ, กระทรวงการต่างประเทศ. ไทยให้สัตยาบันต่อกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก. วันที่ 24 พฤศจิกายน 2547.
3. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control. WHO Document Production Services, Geneva, Switzerland; 2005.
4. องค์การอนามัยโลก. Framework Convention on Tobacco Control. กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ. แปลโดย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
(อัดสำเนา)
5. สุนิดา ปรีชาวงษ์. พยาบาลกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก. วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2550; 1 (2): 9 -18.
6. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control: Guidelines for implementation Article 5.3; Article 8; Article 11; Article 13. WHO Document Production Services, Geneva, Switzerland; 2009.

ส่วนที่ 2

การปกป้องนโยบายสาธารณะว่าด้วยการควบคุมยาสูบจากรัฐกิจยาสูบ

สาระสำคัญในข้อ 5.3 แห่งกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลกบัญญัติว่า “ในการกำหนดและบังคับใช้นโยบายสาธารณะว่าด้วยการควบคุมยาสูบนั้น ให้ภาคีอนุสัญญาปกป้องนโยบายดังกล่าวจากการแทรกแซงของผู้ประกอบการและผู้เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมยาสูบ” โดยที่ได้อ้างถึงการศึกษาคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเอกสารลับของบริษัทบุหรี่ ที่ระบุว่า “อุตสาหกรรมยาสูบได้ดำเนินการเป็นเวลาหลายปี ด้วยเจตนาอย่างชัดแจ้ง ที่จะล้มล้างความพยายามของรัฐบาลและองค์การอนามัยโลกที่จะบังคับใช้นโยบายสาธารณะเพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบ”

แนวทางปฏิบัติตามข้อ 5.3 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบที่สรุปไว้ในส่วนนี้ ได้รับความเห็นชอบจากภาคีสมาชิกในสมัยประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาครั้งที่ 3 (The Conference of the Parties III) ณ กรุงเดอร์บัน (Durban) ประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ระหว่างวันที่ 17 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 โดยมี เจตนารมณ์ ขอบเขต และการบังคับใช้ หลักในการปฏิบัติและ ข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

เจตนารมณ์ ขอบเขต และการบังคับใช้

แนวทางปฏิบัติตาม ข้อ 5.3 แห่งอนุสัญญาฯ นี้ ให้นำไปใช้ในการกำหนดและบังคับใช้นโยบายสาธารณะสุขว่าด้วยการควบคุมยาสูบของประเทศภาคีอนุสัญญาฯ ในทุกหน่วยงานของรัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีบทบาทในการกำหนดนโยบายสาธารณะสุขด้านการควบคุมยาสูบ และ ให้ใช้บังคับต่อข้าราชการ เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์การมหาชน หรือองค์การกึ่งมหาชน (Quasi-public institution) ที่อยู่ภายในเขตอำนาจปกครองของภาคีอนุสัญญาฯ และตัวแทนของภาคีอนุสัญญาฯ

หลักในการปฏิบัติ (Guiding Principles)

หลักการที่ 1: อุตสาหกรรมยาสูบเป็นผู้ผลิตและผู้ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์แล้วว่าก่อให้เกิดการเสพติด ก่อให้เกิดโรคและส่งผลให้เสียชีวิต รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาสังคม และความยากจน ดังนั้น ประเทศภาคีอนุสัญญาฯ ควรปกป้องกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะสุขว่าด้วยการควบคุมยาสูบและการบังคับใช้ จากอิทธิพลของอุตสาหกรรมยาสูบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

หลักการที่ 2: ในกรณีที่ประเทศภาคีอนุสัญญาฯ ต้องประสานงานกับอุตสาหกรรมยาสูบหรือผู้ที่ดูแลผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมยาสูบ ให้มีการดำเนินการอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้

หลักการที่ 3: ประเทศภาคีสัญญาต้องกำหนดให้อุตสาหกรรมยาสูบและผู้ที่ดูแลผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมยาสูบดำเนินการและปฏิบัติการในลักษณะที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

หลักการที่ 4: เนื่องจากผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมยาสูบเป็นอันตรายต่อชีวิต อุตสาหกรรมยาสูบต้องไม่ได้รับการส่งเสริม หรือสนับสนุนในทุกรูปแบบต่อการดำเนินธุรกิจอุตสาหกรรมยาสูบ

ข้อควรปฏิบัติ (Recommendations)

แนวปฏิบัติที่สำคัญต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่ประเทศภาคีสัญญาควรดำเนินการเพื่อสกัดกั้นมิให้อุตสาหกรรมยาสูบแทรกแซงนโยบายสาธารณสุข

- (1) สร้างความตื่นตัวถึงอันตรายและอำนาจเสพติดของผลิตภัณฑ์ยาสูบ และสร้างความตื่นตัวเกี่ยวกับการที่อุตสาหกรรมยาสูบเข้ามาแทรกแซงนโยบายสาธารณสุขว่าด้วยการควบคุมยาสูบ โดยต้องให้ข้อมูลและจัดการอบรมให้แก่ทุกส่วนของภาครัฐและภาคประชาชนเกี่ยวกับอันตราย และอำนาจเสพติดของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ความจำเป็นในการปกป้องนโยบายสาธารณสุขว่าด้วยการควบคุมยาสูบ จากอิทธิพลของผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนได้เสียภายในอุตสาหกรรมยาสูบ รวมทั้งวิธีการและกลยุทธ์ที่อุตสาหกรรมยาสูบ

นำมาใช้เพื่อแทรกแซงการกำหนดและการบังคับใช้นโยบายควบคุมยาสูบ

- (2) กำหนดมาตรการเพื่อจำกัดการติดต่อประสานงานกับอุตสาหกรรมยาสูบ และมาตรการเพื่อให้มั่นใจว่าการติดต่อประสานงานที่อาจเกิดขึ้นเป็นไปด้วยความโปร่งใส
- (3) ปฏิเสธความร่วมมือใดๆ กับอุตสาหกรรมยาสูบ รวมทั้งข้อตกลงที่ไม่มีข้อผูกมัดตามกฎหมาย หรือ ข้อตกลงที่ไม่สามารถปฏิบัติได้จริง
- (4) หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ที่อาจเกิดขึ้นกับข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- (5) กำหนดให้ข้อมูลที่ได้รับจากอุตสาหกรรมยาสูบต้องโปร่งใสและถูกต้อง
- (6) ไม่ยอมรับ หรือ ออกระเบียบควบคุมกิจกรรมที่อุตสาหกรรมยาสูบอ้างว่าเป็นกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม รวมไปถึงกิจกรรมที่อุตสาหกรรมยาสูบระบุว่า เป็นกิจกรรมภายใต้นโยบาย “ความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ” (Corporate Social Responsibility)
- (7) ห้ามให้สิทธิพิเศษใด ๆ แก่อุตสาหกรรมยาสูบ

- (8) ให้ปฏิบัติต่ออุตสาหกรรมยาสูบของรัฐในลักษณะเดียวกับที่ปฏิบัติต่ออุตสาหกรรมยาสูบอื่น ๆ

มาตรการทั้ง 8 ข้อนี้ พอจะแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

ส่วนที่ 1 ประเทศภาคีสัญญา จะต้องปฏิเสธความร่วมมือ หรือไม่ให้การสนับสนุน หรือเห็นชอบ ได้แก่

- กิจกรรมที่อุตสาหกรรมยาสูบเข้าไปเกี่ยวข้อง ส่งเสริม หรือมีส่วนร่วม ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ในการให้การศึกษาหรือ กิจกรรมอื่นๆ แก่เยาวชน หรือประชาชน ที่เชื่อมโยงกับการควบคุมยาสูบ
- แนวทางปฏิบัติที่อุตสาหกรรมยาสูบเสนอ เพื่อนำมาใช้แทนที่มาตรการควบคุมยาสูบที่รัฐกำหนดออกมา
- ข้อเสนอของอุตสาหกรรมยาสูบที่จะให้ความช่วยเหลือใด ๆ ในการร่างกฎหมาย หรือยอมรับนโยบายควบคุมยาสูบที่ได้ร่างขึ้น โดยความร่วมมือกับอุตสาหกรรมยาสูบ
- ไม่อนุญาตให้บุคคลใดที่เป็นลูกจ้างของอุตสาหกรรมยาสูบ หรือสังกัดองค์กรที่ดูแลผลประโยชน์ของอุตสาหกรรมยาสูบ เข้าไปเป็นกรรมการ หรือกรรมการที่ปรึกษาใดๆ ซึ่งมีบทบาทในการกำหนดหรือบังคับใช้นโยบายควบคุมยาสูบ

- ไม่อนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือของหน่วยงานในความดูแลของรัฐ รับผิดชอบต่อแทน ของขวัญหรือบริการ จากอุตสาหกรรมยาสูบไม่ว่า สิ่ง ตอบแทนในรูปแบบใดก็ตาม

ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับความโปร่งใส ได้แก่

- เมื่อมีความจำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับอุตสาหกรรมยาสูบ จะต้องกระทำอย่างมีความโปร่งใส โดยการติดต่อดังกล่าวเป็นการ ติดต่อกันในที่สาธารณะ เช่น โดยการจัดให้มีประชามติ การเปิดเผย รายละเอียดเกี่ยวกับการติดต่อประสานงาน และการเปิดเผยผลการ ติดต่อประสานงานต่อประชาชน
- กำหนดให้อุตสาหกรรมยาสูบและผู้ที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์ของ อุตสาหกรรมยาสูบ ส่งข้อมูลเกี่ยวกับการปลูก การผลิต ส่วนแบ่ง ตลาด ค่าใช้จ่ายด้านการตลาด รายได้ และกิจกรรมอื่น รวมถึง การล็อบบี้ (Lobby) การบริจาคหรือให้ความช่วยเหลือต่างๆ การ บริจาคเงินให้พรรคการเมือง
- กำหนดระเบียบให้มีการเปิดเผยข้อมูลและให้มีการขึ้นทะเบียน องค์กร นิติบุคคล องค์กรในเครือและบุคคลที่เป็นตัวแทนหรือ ดำเนินการในการพิทักษ์ประโยชน์ของอุตสาหกรรมยาสูบ ซึ่ง รวมถึงล็อบบิยิสต์ (Lobbyists) ด้วย

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

- กำหนดบทลงโทษกับอุตสาหกรรมยาสูบที่มีเปิดเผยข้อมูลเท็จ หรือข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ภายใต้กฎหมายภายในของภาคีอนุสัญญา

การบังคับใช้และการตรวจสอบ (Enforcement and Monitoring)

องค์กรเอกชน และประชาสังคมต่างๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยาสูบ สามารถมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวของอุตสาหกรรมยาสูบ

บทบัญญัติในจรรยาบรรณหรือกฎเกณฑ์ สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกสาขา ควรจะมีมาตรการคุ้มครองผู้เปิดโปง (*Whistleblower*) อุตสาหกรรมยาสูบตามสมควร นอกจากนี้ ภาคีอนุสัญญาต้องได้รับการสนับสนุนให้ใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อให้มีการบังคับใช้แนวทางปฏิบัติฉบับนี้ เช่น การฟ้องร้องดำเนินคดีในชั้นศาลและการร้องเรียนต่อกรรมาธิการพิเศษ ฯลฯ เป็นต้น

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็นต่อการสร้างความเข้มแข็งให้การป้องกันการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบในการกำหนดนโยบายควบคุมยาสูบ ปัจจุบันได้มีความพยายามประสานงานโดยการรวบรวมและเผยแพร่ประสบการณ์ของแต่ละภาคีอนุสัญญาเกี่ยวกับกลยุทธ์และวิธีปฏิบัติของอุตสาหกรรมยาสูบและเพื่อประสานงานในการตรวจสอบความเคลื่อนไหวของอุตสาหกรรมยาสูบ ภาคี

อนุสัญญาจะได้รับประโยชน์จากการแบ่งปันความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายและทางด้านยุทธศาสตร์ในการแก้กลยุทธ์ของอุตสาหกรรมยาสูบ

เนื่องจากกลยุทธ์และกรรมวิธีของอุตสาหกรรมยาสูบนั้นมีการพัฒนาและวิวัฒนาการตลอดเวลา จึงต้องมีการทบทวนและแก้ไขแนวทางปฏิบัติฉบับนี้เป็นครั้งคราว เพื่อให้มั่นใจได้ว่าแนวทางปฏิบัติฉบับนี้มีประสิทธิภาพสำหรับภาคีอนุสัญญาในการปกป้องนโยบายสาธารณสุขว่าด้วยการควบคุมยาสูบจากการแทรกแซงของอุตสาหกรรมยาสูบ

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

บรรณานุกรม

1. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control. WHO Document Production Services, Geneva, Switzerland; 2005.
2. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control: Guidelines for implementation Article 5.3; Article 8; Article 11; Article 13. WHO Document Production Services, Geneva, Switzerland; 2009.
3. องค์การอนามัยโลก. แนวทางการดำเนินการตามข้อ 5.3 ของกรอบอนุสัญญาด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (การปกป้องนโยบายสาธารณะว่าด้วยการควบคุมยาสูบจากการแทรกแซงของผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมยาสูบ). แปลโดย เครือข่ายการควบคุมยาสูบแห่งอาเซียน (SEATCA). กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ม.ป.ป.

ส่วนที่ 3

การคุ้มครองประชาชนจากการได้รับควันบุหรี่

ในส่วนนี้จะนำเสนอสาระสำคัญโดยสังเขปของแนวทางในการดำเนินงานตามข้อ 8 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ เรื่อง การคุ้มครองประชาชนจากการได้รับควันบุหรี่ (Guideline for implementation of Article 8 of WHO FCTC: Protection from exposure of tobacco smoke) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิกในสมัยประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญา ครั้งที่ 2 (The Conference of the Parties II) ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ประเทศไทย ระหว่างวันที่ 30 มิถุนายน ถึงวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2550

แนวทางในการดำเนินงานตามข้อ 8 นี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สนับสนุนให้ประเทศสมาชิกได้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีในอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ เกี่ยวกับการคุ้มครองประชาชนจากอันตรายของควันบุหรี่มือสอง และ (2) กำหนดสาระหลักที่จำเป็นในการออกกฎหมายคุ้มครองสุขภาพจากควันบุหรี่มือสอง⁽¹⁾

คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางในการดำเนินงานฉบับนี้ได้กำหนดคำจำกัดความหรือนิยามของคำสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองประชาชนจากการได้รับควันบุหรี่มือสองไว้ดังนี้⁽²⁾

ควันบุหรี่มือสอง (Second-hand tobacco smoke หรือใช้อักษรย่อว่า SHS) หมายถึง “ควันที่เกิดจากการเผาไหม้ที่ปลายบุหรี่หรือยาสูบชนิดอื่นๆ ซึ่งมักเกิดร่วมกับควันที่ถูกพ่นออกมาจากผู้สูบ”

อากาศที่ปราศจากควันบุหรี่ (Smoke free air) หมายถึง “อากาศที่ปราศจากควันบุหรี่อย่างสิ้นเชิง 100% รวมถึงการปราศจากอากาศที่ปนเปื้อนด้วยควันบุหรี่ ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ ไม่ได้กลิ่น หรือไม่รู้สึก หรือวัดค่าไม่ได้”

สถานที่สาธารณะ (Public places) การออกกฎหมายหมายควรนิยามคำนี้ให้ครอบคลุม กว้างขวางที่สุดที่จะทำได้ โดยควรครอบคลุมสถานที่ทุกแห่ง ที่สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้ หรือสถานที่ใช้ร่วมกัน ไม่ว่าจะใครจะเป็นเจ้าของหรือใครจะมีสิทธิใช้ก็ตาม

ภายในอาคาร (Indoor or enclosed) หมายถึง พื้นที่ใดๆ ที่มีหลังคาปกคลุมหรือมีผนังอย่างน้อย 1 ด้าน โดยไม่คำนึงถึงวัสดุที่ใช้มุงหลังคา หรือวัสดุสร้างผนัง และไม่ว่าอาคารนั้นจะเป็นอาคารถาวรหรือชั่วคราว

สถานประกอบการ (Workplace) หมายถึง สถานที่ใดๆ ที่บุคคลใช้ทำงาน หรือถูกว่าจ้างให้ทำงาน ควรรวมถึงสถานที่ทุกแห่งที่มีคนทำงาน ไม่ว่าจะได้รับค่าจ้างหรือไม่ก็ตาม คำนิยามควรรวมถึงสถานที่อื่นๆ ที่คนงานใช้ระหว่างทำงานด้วย เช่น ระเบียง ลิฟต์ บันได สถานที่รับประทานอาหาร ร้านอาหาร ห้องน้ำ ยานพาหนะที่ใช้ในการทำงาน หรือภายนอกอาคาร (เช่น ชายคา)

อนุสัญญาฯ ยังเสนอว่า ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับสถานประกอบการสำหรับบุคคลบางกลุ่ม เช่น เรือนจำ สถานรักษาพยาบาลทางจิต ด้วย

ยานพาหนะสาธารณะ (Public transport) หมายถึง ยานพาหนะทุกชนิดที่ใช้ในการรับส่งบุคคลในภาคขนส่งทั่วไป รวมถึงรถรับจ้างส่วนบุคคลหรือแท็กซี่ด้วย

ขอบเขตของกฎหมายที่ใช้บังคับ

อนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ ข้อ 8 เรียกร้องให้มีการใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสุขภาพจากการได้รับควันบุหรี่ในสถานที่ต่างๆ ได้แก่ (1) ภายในอาคารและสถานประกอบการ (2) อาคารสถานที่สาธารณะ (3) ยานพาหนะสาธารณะ และ (4) สถานที่อื่นๆ ตามความเหมาะสม

การจัดให้มีการคุ้มครองสุขภาพจากการได้รับควันบุหรี่ในสถานที่ต่างๆ ข้างต้น ต้องดำเนินการโดยทั่วถึงภายใน 5 ปี นับจากที่ภาคีสมาชิกให้สัตยาบันต่อกรอบอนุสัญญาฯ การปกป้องคุ้มครองประชาชนต้องมีในสถานประกอบการทุกแห่ง ภายใน

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

อาคารสาธารณะ รวมทั้งยานพาหนะที่ใช้ในการทำงาน เช่น รถแท็กซี่ รถพยาบาล รถยนต์ขนส่งหรือรถส่งสินค้า และสถานที่อื่นๆ ด้วยหากเหมาะสม⁽¹⁾

การแจ้งข่าวและการมีส่วนร่วมของสาธารณชน

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการรณรงค์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ประชาชนและผู้กำหนดนโยบายเกิดความตระหนักถึงความเสี่ยงในการได้รับควันบุหรี่มือสอง

เนื้อหาสำคัญของการให้ความรู้ควรเน้นอันตรายที่เกิดขึ้นจากการได้รับควันบุหรี่มือสอง และประเด็นที่ว่า การกำจัดควันบุหรี่ในอาคารเป็นวิธีเดียวที่ได้รับการพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ว่าจะปกป้องประชาชนจากการได้รับควันบุหรี่ รวมทั้งสิทธิของประชาชนทั่วไปและพนักงานที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยกฎหมาย

นอกจากนี้ควรทำความเข้าใจ ให้ความรู้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย อาทิ เจ้าของธุรกิจ ผู้รับผิดชอบอาคาร เพื่อให้เกิดแรงสนับสนุนให้การออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างราบรื่น

การบังคับใช้กฎหมาย

กฎหมายคุ้มครองสุขภาพจากควันบุหรี่มือสองควรกำหนดความรับผิดชอบของเจ้าของสถานที่ ผู้ประกอบการ หรือผู้ทำหน้าที่ดูแลสถานที่ และระบุหน้าที่และการปฏิบัติอย่างชัดเจน ดังนี้

1. จัดให้มีเครื่องหมาย “ห้ามสูบบุหรี่” บริเวณทางเข้า หรือสถานที่อื่นๆ อย่างชัดเจน เครื่องหมายดังกล่าวควรกำหนดโดยหน่วยงานสาธารณสุข หรือองค์การอื่นของรัฐ และอาจระบุหมายเลขโทรศัพท์หรือช่องทางสำหรับประชาชนที่จะร้องเรียน หากมีกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
2. ต้องขจัดอุปกรณ์ที่ใช้เขี่ย/ดับบุหรี่ ออกจากบริเวณพื้นที่ ที่กฎหมายกำหนดออกให้หมด
3. หน้าที่ในการห้ามปรามผู้ที่สูบบุหรี่ในสถานที่ที่ตนรับผิดชอบ เช่น การขอความร่วมมือไม่สูบบุหรี่ การขอให้ไปสูบนอกสถานที่หรือสถานที่สูบที่จัดไว้ ตลอดจนการแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย หากยังมีการฝ่าฝืน

โครงสร้างพื้นฐานที่จะสนับสนุนให้มีการบังคับใช้กฎหมาย

- กฎหมายควรระบุหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการบังคับใช้ และควรมีระบบติดตามควบคุมกำกับ ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายและการลงโทษ
- การติดตาม ควบคุม สอดส่องการปฏิบัติตามกฎหมาย ควรใช้กลไกหรือวิธีที่มีอยู่แล้วในการตรวจสอบสถานประกอบการ โดยอาจมีการสุ่มตรวจโดยที่ไม่แจ้งล่วงหน้าและตรวจสอบกรณีมีข้อร้องเรียน
- การตรวจตราการบังคับใช้กฎหมาย อาจไม่จำเป็นต้องจ้างเจ้าหน้าที่จำนวนมาก ควรใช้เจ้าหน้าที่ตามโครงสร้างที่มีอยู่ หนึ่ง จากประสบการณ์ในหลายประเทศ พบว่า กฎหมายห้ามสูบบุหรี่มักจะได้รับการปฏิบัติไปในตัว (*Self-enforcing*) เช่น หากมีป้ายห้ามสูบบุหรี่ในอาคาร ก็จะไม่มีการสูบบุหรี่ไปเอง นั่นคือ การควบคุมดูแลบังคับใช้โดยประชาชน
- การลงโทษผู้กระทำผิดอาจมีความจำเป็นน้อย หากมีการวางแผนในการออกกฎหมายเป็นอย่างดี และให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการและเจ้าของสถานที่สาธารณะอย่างทั่วถึง
- ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการให้ความรู้กับภาคธุรกิจ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ การประสานงานในการตรวจสอบ รวมถึงค่าล่วงเวลาสำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานนอกเวลา

การขับเคลื่อนสังคมและการให้สังคมมีส่วนร่วม

การทำให้ประชาชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามกำกับและรายงานการฝ่าฝืนกฎหมายจะช่วยให้ประสิทธิภาพของการเฝ้าระวังและการบังคับใช้กฎหมายเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังช่วยลดทรัพยากรที่จะต้องใช้ในการกำกับติดตาม ดังนั้น กฎหมายปลอดบุหรี่ควรระบุด้วยว่า สาธารณชนสามารถร้องเรียนได้ ในขณะที่เดียวกันควรตั้งผู้รับผิดชอบ ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือองค์กรเอกชนให้ทำหน้าที่ควบคุมกำกับ การปฏิบัติตามกฎหมาย ควรจัดให้มีเบอร์โทรศัพท์ที่ (โดยผู้โทรไม่ต้องจ่ายค่าโทรศัพท์) หรือมีระบบอื่นๆ ที่สนับสนุนให้ประชาชนร้องเรียนกรณีมีผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย⁽²⁾

การติดตามกำกับและประเมินผลมาตรการต่างๆ

การติดตามกำกับและประเมินผลมาตรการต่างๆ มีความสำคัญเนื่องจากข้อมูลที่ได้สามารถใช้เป็นหลักฐานแสดงความสำเร็จที่เกิดขึ้นซึ่งจะเป็นแบบอย่างต่อประเทศอื่น รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนภาคการเมืองและประชาชนในการออกกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินการคุ้มครองประชาชนจากการได้รับควันบุหรี่ ได้เสนอแนะตัวชี้วัดที่สำคัญ 8 ประการ แบ่งออกเป็น ตัวชี้วัดด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์⁽²⁾

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

ตัวชี้วัดด้านกระบวนการ

- ความรู้ ทักษะและการสนับสนุนต่อนโยบายปลอดบุหรี่ของกลุ่มประชาชนทั่วไป รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น พนักงานที่ทำงานในสถานบันเทิง
- การบังคับใช้กฎหมาย

ตัวชี้วัดด้านผลลัพธ์

- การลดการได้รับควันบุหรี่มือสองของผู้ทำงานในสถานประกอบการและสถานที่สาธารณะ
- การลดปริมาณควันบุหรี่ในอากาศในสถานประกอบการและสถานที่สาธารณะ โดยเฉพาะในภัตตาคาร
- การลดปริมาณการเจ็บป่วยและการตายอันเนื่องจากการได้รับควันบุหรี่มือสอง
- การลดการได้รับควันบุหรี่มือสองในบ้าน
- การลดอัตราการสูบบุหรี่และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสูบบุหรี่
- ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control: Guidelines for implementation Article 5.3; Article 8; Article 11; Article 13. WHO Document Production Services, Geneva, Switzerland; 2009.
2. องค์การอนามัยโลก. การคุ้มครองสุขภาพจากควันบุหรี่มือสอง: ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. แปลโดย. อมรรัตน์ โพธิ์พรรค. กรุงเทพมหานคร. ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ, 2551.

ส่วนที่ 4

การบรรจุหีบห่อและติดป้ายฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ในส่วนนี้จะนำเสนอสาระสำคัญโดยสังเขปของแนวทางเพื่อการดำเนินงานตามข้อ 11 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบฯ เรื่อง การบรรจุหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากภาคีสมาชิกในสมัยประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญา ครั้งที่ 3 (The Conference of the Parties III) ณ กรุงเดออบัน (Durban) ประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ระหว่างวันที่ 17 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

แนวทางในการดำเนินงานฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สนับสนุนให้ภาคีสมาชิกได้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้ข้อ 11 (Article 11) แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบฯ เกี่ยวกับการบรรจุหีบห่อและติดป้ายฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ และ (2) เพื่อเสนอมาตรการที่ประเทศสมาชิกสามารถนำไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพของมาตรการควบคุมการบรรจุหีบห่อและการปิดฉลาก ทั้งนี้อนุสัญญาได้กำหนดไว้ว่า ประเทศสมาชิกจะต้องยอมรับและดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมการบรรจุหีบห่อและการปิดฉลากภายในระยะเวลาสามปี นับจากวันที่อนุสัญญาฉบับนี้มีผลบังคับใช้กับประเทศสมาชิก

หลักการของแนวทางการดำเนินงาน

โดยเหตุที่อนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบฯ ได้กำหนดไว้ประการหนึ่งว่า ภาควิชาการจะต้องดำเนินการตามหลักการที่ว่า “ประชาชนทุกคนจะต้องได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพ การเสพติด และอันตรายต่อชีวิตที่มีสาเหตุมาจากการบริโภคยาสูบและการได้รับควันบุหรี่” ประกอบกับ หลักฐานทางวิชาการได้ระบุชัดเจนว่า ข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพที่ได้รับการออกแบบมาเป็นอย่างดีบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นมาตรการที่คุ้มค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ ผลกระทบจากการบริโภคยาสูบต่อสุขภาพ อีกทั้งยังเป็นมาตรการที่ได้ผลในการลดการบริโภคยาสูบของประชาชน

ประเทศสมาชิกควรพิจารณาแบบอย่างและประสบการณ์ของประเทศอื่นๆ ในการกำหนดมาตรการใหม่ๆ เพื่อควบคุมการบรรจุหีบห่อและการปิดฉลาก และวางเป้าหมายเพื่อการบังคับใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะสามารถปฏิบัติได้ ความร่วมมือระหว่างประเทศและการสนับสนุนซึ่งกันและกันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเสริมสร้างศักยภาพของประเทศสมาชิกในการบังคับใช้และเพิ่มประสิทธิภาพของ Article 11 แห่งอนุสัญญาได้อย่างเต็มที่

คำนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

แนวทางในการดำเนินงานฉบับนี้ได้กำหนดคำจำกัดความหรือนิยามของคำสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการการบรรจู่หีบห่อและการปิดฉลากไว้ ดังนี้

มาตรการทางกฎหมาย (*Legal measures*) หมายถึง "เครื่องมือทางกฎหมายใดๆ ซึ่งกำหนด ข้อผูกมัด เงื่อนไข หรือการห้าม ภายใต้กรอบแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างของเครื่องมือดังกล่าวรวมถึงแต่ไม่จำกัดเฉพาะ พระราชบัญญัติกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งของทางราชการ

ไบแทรก (*Insert*) หมายถึง สื่อใดๆ ก็ตามที่อยู่ภายในหีบห่อ และ/หรือ กล่องบรรจุที่จำหน่ายปลีกให้กับผู้บริโภค ยกตัวอย่างเช่น แผ่นพับขนาดเล็ก หรือแผ่นพับสำหรับโฆษณา (brochure)

ไบปิด (*Onsert*) หมายถึง สื่อใดๆ ซึ่งปิดไว้ภายนอกหีบห่อ และ/หรือ กล่องบรรจุที่จำหน่ายปลีกให้กับผู้บริโภค ยกตัวอย่างเช่น ฉลากขนาดเล็กซึ่งปิดไว้ภายใต้พลาสติกใส่ห่อหุ้ม หรือทากาวติดไว้ด้านนอกของบุหรี เป็นต้น

สาระสำคัญ

- การพัฒนาเงื่อนไขเกี่ยวกับการบรรจุหีบห่อและการปิดฉลากที่มีประสิทธิภาพ
- การจัดทำคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนหีบห่อของบุหรี่เป็นวิธีการหนึ่งในการให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้สูบบุหรี่ เกี่ยวกับผลกระทบต่อสุขภาพ การเสพติด และอันตรายต่อชีวิตที่มีสาเหตุมาจากการบริโภคยาสูบและการได้รับควันบุหรี่ ที่ประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาฯ ได้เห็นชอบให้กำหนดแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับการบรรจุหีบห่อและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งมีสาระสังเขป ดังนี้

1. ข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพควรมีขนาดใหญ่ ชัดเจน มองเห็นได้ชัด และอ่านง่าย ดังนั้นการจัดวางตำแหน่งของข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพควรจัดวางในตำแหน่งดังนี้

- ด้านหน้าและด้านหลังของซองหรือหีบห่อ
- บนด้านหลักของซองหรือหีบห่อ โดยเฉพาะส่วนบนของด้านหลัก เพื่อให้สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนมากที่สุด
- การเปิดหีบห่อตามปกติจะต้องไม่ทำลายหรือปกปิดข้อความหรือภาพคำเตือนอย่างถาวร

2. ควรพิจารณาให้มีการแสดงข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนทุกด้านของหีบห่อ รวมไปถึงใบแทรกและใบปิดหีบห่อ

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

3. การแสดงข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบจะไม่ถูกปิดบังโดยลักษณะของการบรรจุหีบห่อหรือการปิดฉลากและการทำเครื่องหมายต่างๆ เช่น อักษรแสดมปี ฯลฯ เป็นต้น

4. ควรพิจารณาเพิ่มมาตรการใหม่เกี่ยวกับการจัดวางตำแหน่งข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพ อาทิ การพิมพ์ข้อความและภาพคำเตือนบนส่วนห่อหุ้มก้นกรองของบุหรี่

5. ข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบควรมีขนาด 50% หรือมากกว่า แต่ไม่น้อยกว่า 30% ของพื้นที่บนด้านหลัก ทั้งนี้ ควรมีขนาดใหญ่มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้บนพื้นที่ของด้านหลัก

6. ควรกำหนดให้มีการใช้ภาพถ่ายสีหรือภาพประกอบที่เหมาะสมกับวัฒนธรรมของประเทศ บนหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ นอกจากนี้ควรพิจารณาให้มีการแสดงภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพบนด้านหลักของหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งสองด้าน

7. หากเป็นไปได้ ประเทศสมาชิกควรเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ หรือลิขสิทธิ์ในภาพคำเตือนบนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในระดับสูงสุดในการนำภาพดังกล่าวไปใช้กับมาตรการควบคุมยาสูบอื่นๆ รวมไปถึงการรณรงค์ผ่านสื่อมวลชน และการเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ประเทศสมาชิกยังสามารถอนุญาตให้หน่วยงานอื่นมีสิทธิในการใช้ภาพดังกล่าวได้

8. ควรกำหนดให้มีการใช้ภาพสี (พิมพ์สี) สำหรับภาพประกอบข้อความ และภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพ แทนที่จะเป็นเพียงภาพขาวดำ

9. ควรมีการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพ เป็นระยะ นอกจากนี้ควรกำหนดให้มีข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพอย่างน้อย 2 ชุด หรือมากกว่าเพื่อการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เช่น ทุก 12 - 36 เดือน

10. นอกจากคำเตือนด้านอันตรายต่อสุขภาพแล้ว ควรพิจารณากำหนดให้ข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพมีสาระที่หลากหลายโดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริโภคยาสูบ รวมทั้งผลกระทบจากควันบุหรี่ที่ได้รับ เช่น คำแนะนำในการเลิกสูบบุหรี่ ผลเสียด้านเศรษฐกิจและสังคม ฯลฯ เป็นต้น

11. กำหนดให้มีคำแนะนำเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่และข้อมูลสถานที่ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่บนที่บ่นห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ อาทิ เว็บไซต์ หรือหมายเลขโทรศัพท์แบบโทรฟรี “สายด่วนเลิกบุหรี่”

12. บนที่บ่นห่อบรรจุภัณฑ์ฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ ควรกำหนดให้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของสารพิษในควันบุหรี่ ตัวอย่างของข้อความดังกล่าวได้แก่ “ควันบุหรี่มีสารเบนซินซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง” และ “การสูบบุหรี่จะได้รับสารก่อมะเร็งมากกว่า 60 ชนิด” แต่ควรหลีกเลี่ยงข้อความในลักษณะที่จะชี้แนะว่าบุหรี่ยี่ห้อหนึ่งมีอันตรายน้อยกว่ายี่ห้ออื่นๆ อาทิ “บุหรี่เหล่านี้มีปริมาณไนโตรซามีนในปริมาณที่ต่ำ”

- การป้องกันบรรจุภัณฑ์หรือฉลากที่ให้ข้อมูลเท็จหรือชักจูงให้เข้าใจผิด

ประเทศสมาชิกต้องกำหนดมาตรการ มิให้หีบห่อและฉลากของผลิตภัณฑ์ยาสูบแสดงข้อความในทางที่เป็นข้อมูลเท็จ ชักชวนให้เข้าใจผิด บิดเบือน หรืออาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ ผลกระทบต่อสุขภาพ อันตรายหรือสารพิษในควันบุหรี่ รวมทั้งห้ามการใช้คำศัพท์ คำอธิบาย เครื่องหมายการค้า ภาพประกอบ หรือเครื่องหมายอื่นใดซึ่งสร้างความเข้าใจผิด ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวมีอันตรายน้อยกว่าผลิตภัณฑ์อื่นๆ เช่น คำว่า “น้ำมันดินปริมาณต่ำ” “ไลท์” “อัลตราไลท์” หรือ “ไมลด์” และควรห้ามการใช้คำอื่นๆ เช่น “เอกซ์ตรา” และ “อัลตรา” หรือคำอื่นๆ ในลักษณะใกล้เคียงกันที่อาจชักจูงให้ผู้บริโภคเกิดความเข้าใจผิด

- ควรห้ามแสดงจำนวนตัวเลขปริมาณสารพิษในควันบุหรี่ (เช่น น้ำมันดิน นิโคติน และคาร์บอนมอนนอกไซด์ ฯลฯ เป็นต้น) บนหีบห่อและฉลาก รวมทั้ง ห้ามการแสดงวันหมดอายุบนหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ เนื่องจากจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดกับผู้บริโภคว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบสามารถใช้บริโภคได้อย่างปลอดภัยตลอดเวลา

- บรรจุภัณฑ์ที่เรียบง่าย (Plain packaging)

ภาคีสมาชิกควรพิจารณากำหนดมาตรการเพื่อจำกัดหรือห้าม การใช้ภาพโลโก้ สี หรือตรายี่ห้อ หรือข้อมูลเพื่อการโฆษณาบนหีบห่อ นอกเหนือไปจากชื่อยี่ห้อและชื่อผลิตภัณฑ์ซึ่งแสดงไว้ตามรูปแบบ สีและขนาดตัวอักษรตามที่กฎหมายกำหนด

(ของบุหรี่แบบมาตรฐาน) เพื่อช่วยให้ข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพมีความเด่นชัดขึ้น อีกทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาด้านการออกแบบหีบห่อที่อาจชี้้นำให้เข้าใจผิดว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นอันตรายน้อยกว่า

● **มาตรการทางกฎหมาย**

ประเทศสมาชิกควรมีหลักประกันว่า ข้อกำหนดเกี่ยวกับหีบห่อและผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เกี่ยวข้องกับข้อ 11 แห่งอนุสัญญา นี้บังคับใช้อย่างเสมอภาคกับผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งหมดที่วางจำหน่ายภายในประเทศ ส่วนต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจัดให้มีข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพ รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบและสารพิษในควันบุหรี่ บนหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบให้เป็นภาระค่าใช้จ่ายของอุตสาหกรรมยาสูบ

นอกจากนี้ ควรพิจารณาจัดให้มี “เอกสารอ้างอิง” ซึ่งมีภาพตัวอย่างคุณภาพสูงที่แสดงให้เห็นว่าข้อความและภาพคำเตือนเกี่ยวกับสุขภาพควรจะปรากฏอยู่บนหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบอย่างไร เอกสารอ้างอิงนี้จะประโยชน์อย่างมากในกรณีที่ใช้ภาษาในมาตรการทางกฎหมายยังไม่ชัดเจนเพียงพอ

มาตรการทางกฎหมายควรได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะ ตามหลักฐานใหม่ๆ ซึ่งปรากฏขึ้น โดยนำประสบการณ์การบังคับใช้กฎหมายจากประเทศอื่นๆ มาประกอบการพิจารณา การทบทวนแก้ไขดังกล่าวจะช่วยให้ค้นพบจุดอ่อนและช่องโหว่ รวมไปถึงชี้ให้เห็นลักษณะการใช้ภาษาในระเบียบข้อบังคับ ที่ควรได้รับการแก้ไขให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การเฝ้าระวังและประเมินผลมาตรการควบคุมหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ประเทศสมาชิกควรพิจารณาจัดให้มีกระบวนการเฝ้าระวังและประเมินผลการใช้มาตรการควบคุมหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อดูผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและประเมินว่ามีมาตรการใดที่ควรปรับปรุง ข้อมูลจากการเฝ้าระวังและประเมินผลยังใช้เป็นหลักฐานที่จะสนับสนุนการดำเนินงานของภาคอื่นๆ ในการบังคับใช้มาตรการควบคุมหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ

การเฝ้าระวังการปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับของอุตสาหกรรมยาสูบควรจะเริ่มดำเนินการทันทีที่กฎหมายเริ่มมีผลบังคับใช้ และควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การประเมินผลของมาตรการควบคุมหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อกลุ่มประชากรเป้าหมายมีความสำคัญอย่างยิ่ง ประเทศสมาชิกควรพิจารณาประเมินด้านต่างๆ เช่น ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อฉลากคำเตือนด้านสุขภาพบนซองบุหรี่ ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยง ความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริง

ควรจัดให้มีแผนการประเมินประสิทธิผลของมาตรการควบคุมหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ ทั้งก่อนเริ่มดำเนินการ และหลังดำเนินการเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งพิจารณาตีพิมพ์ หรือเผยแพร่ผลงานการเฝ้าระวังการปฏิบัติตามกฎหมายและประสิทธิผลที่ได้สู่สาธารณชนและประเทศสมาชิกอื่นๆ

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ประเทศสมาชิกควรพยายามแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในการรับมือกับข้อโต้แย้งต่างๆ เกี่ยวกับมาตรการควบคุมหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์จากธุรกิจยาสูบ ทั้งนี้ควรพิจารณาศึกษารายงานจากประเทศสมาชิกอื่นๆ เพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการควบคุมหีบห่อและฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบจากประสบการณ์ของประเทศอื่นๆ

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

บรรณานุกรม

1. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control. WHO Document Production Services, Geneva, Switzerland; 2005.
2. องค์การอนามัยโลก. Framework Convention on Tobacco Control. กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ. แปลโดย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท. (อัดสำเนา)
3. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control: Guidelines for implementation Article 5.3; Article 8; Article 11; Article 13. WHO Document Production Services, Geneva, Switzerland; 2009.
4. องค์การอนามัยโลก. แนวทางการดำเนินงานตามข้อ 11 แห่งกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ การบรรจุหีบห่อและการปิดฉลากผลิตภัณฑ์ยาสูบ. แปลโดย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ม.ป.ป.

ส่วนที่ 5

การโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ การส่งเสริมการขายและการให้การสนับสนุนโดยธุรกิจยาสูบ

ในส่วนนี้จะนำเสนอสาระสำคัญโดยสังเขปของแนวทางในการดำเนินงานตามข้อ 13 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ เรื่องการโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบ การส่งเสริมการขายและการให้การสนับสนุนโดยธุรกิจยาสูบ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากภาคีสมาชิกในสมัยประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญา ครั้งที่ 3 (*The Conference of the Parties III*) ณ กรุงเดอร์บัน (Durban) ประเทศสาธารณรัฐแอฟริกาใต้ ระหว่างวันที่ 17 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551

แนวทางในการดำเนินงานตามข้อ 13 นี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้ภาคี หรือประเทศสมาชิกได้มีแนวทางสำหรับการริเริ่มและการบังคับใช้กฎหมายห้ามการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการให้การสนับสนุนของธุรกิจยาสูบที่ครอบคลุมทุกด้าน โดยกฎหมายต้องใช้บังคับกับทุกรูปแบบของ การสื่อสาร การแนะนำ หรือการกระทำเชิงพาณิชย์ รวมทั้งทุกรูปแบบของ การเป็นผู้สนับสนุน นอกจากนี้ กฎหมายควรจะครอบคลุม การโฆษณา การส่งเสริมการขายและการให้การสนับสนุนของธุรกิจยาสูบข้ามเขตแดนด้วย

ขอบเขตของกฎหมายที่ห้ามอย่างเต็มรูปแบบ (*Scope of a comprehensive ban*)

กฎหมายห้ามโฆษณา ส่งเสริมการขายและการเป็นผู้สนับสนุนจะมีประสิทธิผลก็ต่อเมื่อได้บัญญัติให้มีข้อบ่งชี้ที่กว้างขวางหรือครอบคลุมทุกด้านตามนิยามที่ได้กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ

การโฆษณาและการส่งเสริมการขายยาสูบ (*Tobacco advertising and promotion*)

หมายถึง “รูปแบบใดก็ตามของการสื่อสาร การแนะนำ หรือการกระทำเชิงพาณิชย์ โดยมีจุดหมาย ผล หรือผลที่น่าจะเกิดขึ้นเป็นการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือการใช้ยาสูบไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม”

การเป็นผู้สนับสนุนของธุรกิจยาสูบ (*Tobacco sponsorship*)

หมายถึง “รูปแบบใดก็ตามของการอุดหนุน แก่เหตุการณ์สำคัญ กิจกรรม หรือบุคคลใดๆ โดยมีจุดหมายผล หรือผลที่น่าจะเกิดขึ้นเป็นการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือการใช้ยาสูบไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม”

อย่างไรก็ตาม คำว่า “การโฆษณาและการส่งเสริมการขายยาสูบ” มีความหมายค่อนข้างกว้าง คือ มิได้จำกัดเพียง “การสื่อสาร” แต่หมายรวมถึง “การแนะนำ” และ “การกระทำ” ด้วย

ในทำนองเดียวกัน นิยามของ “การเป็นผู้สนับสนุนของธุรกิจยาสูบ (Tobacco sponsorship) จะครอบคลุมถึง “รูปแบบใดก็ตามของการอุดหนุน” ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงินหรือด้านอื่น โดยไม่คำนึงถึงว่าการอุดหนุนนั้นมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์หรือไม่ หรือมีการประชาสัมพันธ์อย่างไร

โดยสรุป ในการดำเนินการตามข้อ 13 แห่งอนุสัญญาการควบคุมยาสูบฯ ประเทศสมาชิกควรดำเนินการให้มีกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายห้ามการโฆษณา การส่งเสริมการขาย หรือการเป็นผู้สนับสนุนของธุรกิจยาสูบ ซึ่งกฎหมายควรครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

- การโฆษณา และการส่งเสริมการขาย ตลอดจนการเป็นผู้สนับสนุน ทั้งปวงโดยไม่มีข้อยกเว้น
- การโฆษณา การส่งเสริมการขาย หรือการเป็นผู้สนับสนุนทั้งโดยตรง และโดยอ้อม
- การกระทำที่มุ่งให้มีการส่งเสริมการขาย และการกระทำที่มีผลหรือน่าจะมีผลเป็นการส่งเสริมการขาย
- การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ยาสูบและการใช้ยาสูบ
- การสื่อสารเชิงพาณิชย์รวมทั้งการแนะนำและการกระทำเชิงพาณิชย์

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

- การอุดหนุนในรูปแบบใดก็ตามแก่เหตุการณ์พิเศษ (เช่น การแข่งขัน กีฬา การแสดง งานเลี้ยง ฯลฯ) กิจกรรม หรือบุคคลใดๆ
- การโฆษณาและการส่งเสริมตราสินค้ายาสูบ รวมทั้งการส่งเสริมประชาสัมพันธ์บริษัททุกรูปแบบ
- สื่อโฆษณาตามปกติ (สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ) รวมทั้งพื้นที่ของสื่อต่างๆ ซึ่งรวมถึงอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ และเทคโนโลยีใหม่ประเภทอื่น รวมทั้งภาพยนตร์

นอกจากการห้ามโฆษณา การส่งเสริมการขายและการเป็นผู้สนับสนุนของธุรกิจยาสูบ ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามพันธกรณีพื้นฐานแล้ว เพื่อให้การห้ามดังกล่าวเป็นไปอย่างครอบคลุมทุกด้านดังระบุในข้อ 13 ของอนุสัญญา ภาคีสมาชิกควรพิจารณาให้มีกฎหมายห้ามดำเนินการในประเด็นต่างๆ ดังนี้

การค้าปลีกและการจัดแสดงสินค้า

การจัดแสดงและการกระทำที่เห็นผลิตภัณฑ์ยาสูบ ณ จุดหมายถือเป็นการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย จึงควรมีกฎหมายห้ามโดยสิ้นเชิงมิให้มีการจัดแสดงใดๆ อีกทั้งห้ามการกระทำที่ทำให้สามารถมองเห็นผลิตภัณฑ์ยาสูบที่จุดขาย ซึ่งรวมถึงร้านค้าปลีกที่ตั้งเป็นหลักแหล่งและผู้ขายข้างถนนด้วย นอกจากนี้ ควรห้ามมิให้มีเครื่องจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยาสูบอัตโนมัติ เพราะเครื่องขายอัตโนมัติที่ปรากฏให้เห็นถือเป็นวิธีการหนึ่งของการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย

บรรจุภัณฑ์และลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์และการออกแบบผลิตภัณฑ์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการโฆษณาและการส่งเสริมการขาย ดังนั้น ควรพิจารณาออกกฎหมายกำหนดให้บรรจุภัณฑ์มีความเรียบง่าย คือ มีสีดำและขาว หรือสีอื่น ๆ ที่ตัดกันสองสี เพื่อขจัดผลของการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายที่ปรากฏบนบรรจุภัณฑ์ ไม่ควรอนุญาตให้หีบห่อของบุหรี่ บุหรี่แต่ละมวน หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่นๆ มีลักษณะเด่นที่ อันทำให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวเป็นที่ดึงดูดใจ

การขายทางอินเทอร์เน็ต

ควรมีการห้ามขายยาสูบทางอินเทอร์เน็ต เพราะโดยสาระแล้ว การขายดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการโฆษณาและการส่งเสริมการขายยาสูบ

การใช้ตราสินค้าบุหรืกับสินค้าชนิดอื่นและการใช้ตราสินค้าร่วมกัน

“การใช้ตราสินค้ากับสินค้าชนิดอื่น (Brand stretching)” เกิดขึ้นเมื่อมีการนำตราสินค้า สัญลักษณ์ เครื่องหมายการค้า ตราสัญลักษณ์หรือตราการค้า หรือลักษณะเด่นอื่นใด (รวมทั้งสีต่างๆ ที่รวมกันแล้วมีลักษณะเฉพาะ) ของผลิตภัณฑ์ยาสูบไปใช้กับสินค้าอื่น หรือบริการที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ยาสูบในลักษณะที่ว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้นน่าจะมีการเชื่อมโยงกับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาสูบดังกล่าว

ส่วนคำว่า “การใช้ตราสินค้าร่วมกัน” เกิดขึ้นเมื่อมีการนำตราสินค้า สัญลักษณ์ เครื่องหมายการค้า ตราสัญลักษณ์หรือลักษณะเด่นอื่นใด (รวมทั้งสีต่างๆ

ที่รวมกันแล้วมีลักษณะเฉพาะ) อันปรากฏบนผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาสูบ ไปเชื่อมโยงเข้ากับผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือบริษัทยาสูบในลักษณะที่ว่า ผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือธุรกิจยาสูบนั้นเกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์หรือบริการอื่น

อนุสัญญาฉบับนี้ แนะนำว่าควร ห้ามมิให้มี “การใช้ตราสินค้ากับสินค้าชนิดอื่น” และ “การใช้ตราสินค้าร่วมกัน” เพราะการกระทำทั้งสองนี้เป็นวิธีการของการโฆษณาและการส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

การดำเนินการในลักษณะที่เป็นองค์กรเพื่อสังคม

การสร้างภาพให้บริษัทหรือผู้ถือหุ้นเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเริ่มมีให้เห็นมากขึ้นโดยการที่บริษัทเหล่านี้ออกมาให้ความช่วยเหลือหน่วยงานหรือชุมชนในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางด้านการศึกษา การสาธารณสุข หรือแม้แต่การรักษาสิ่งแวดล้อม ประเทศสมาชิกควรห้ามการรับความช่วยเหลือจากบริษัทหรือที่อ้างว่าเป็นการดำเนินการในลักษณะองค์กรเพื่อสังคมนี้ เนื่องจากแท้จริงแล้ว การกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นการให้การสนับสนุนอีกรูปแบบหนึ่ง นอกจากนี้ควรห้ามการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับแนวปฏิบัติทางธุรกิจเพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมให้กับบริษัทหรือเพราะถือเป็นการโฆษณาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

การแสดงออกที่ชอบด้วยกฎหมาย

การดำเนินการห้ามอย่างเต็มรูปแบบ มิให้มีการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการเป็นผู้สนับสนุนของธุรกิจยาสูบ จะต้องไม่ไปขัดขวางการแสดงออกประเภทต่างๆ โดยชอบด้วยกฎหมาย เช่น การแสดงออกในด้านการรายงานข่าว ด้านศิลปะ หรือวิชาการ หรือการแสดงความคิดเห็นทางสังคม หรือการเมือง อย่างไรก็ตาม ภาควิชาควรกำหนดมาตรการป้องกันมิให้มีการใช้การแสดงออกประเภทต่างๆ ข้างต้นเพื่อส่งเสริมการใช้ยาสูบหรือการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

การแสดงข้อความหรือภาพของยาสูบในสื่อบันเทิง

การแสดงข้อความหรือภาพของยาสูบในผลิตภัณฑ์สื่อบันเทิงต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ ละคร และเกม สามารถมีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้ยาสูบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่เยาวชน ดังนั้นภาควิชาควรกำหนดมาตรการเฉพาะ ดังต่อไปนี้

- การกำหนดให้ต้องมีคำรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรว่าไม่มีการรับผลประโยชน์จากการแสดงข้อความหรือภาพของยาสูบใดๆ
- การห้ามมิให้มีการใช้ตราสินค้ายาสูบหรือภาพหรือวัตถุจำลองของยาสูบอันสามารถระบุได้ว่าเป็นยาสูบตรานั้นๆ
- การกำหนดให้มีประกาศต่อต้านยาสูบในตอนต้นของผลิตภัณฑ์สื่อบันเทิงใดที่แสดงข้อความหรือภาพของผลิตภัณฑ์ยาสูบการใช้ยาสูบหรือภาพลักษณะของยาสูบ

- การดำเนินการให้มีระบบจำแนกประเภทที่คำนึงถึงการแสดงข้อความหรือภาพของยาสูบด้วย เช่น สื่อบันเทิงสำหรับเด็ก (รวมทั้งการ์ตูน) จะไม่มีการแสดงข้อความ หรือภาพของผลิตภัณฑ์ยาสูบ การชื้อยาสูบ หรือภาพหรือวัตถุจำลองของยาสูบ

พันธกรณี

ประเทศสมาชิกมีข้อผูกพันที่จะต้องริเริ่มให้มีกฎหมายห้ามการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการให้การสนับสนุนของธุรกิจยาสูบอย่างเต็มรูปแบบภายใน 5 ปี นับแต่วันที่อนุสัญญาฯ มีผลบังคับสำหรับประเทศสมาชิก

ภาคีควรดำเนินการต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย (เท่าที่จะเป็นไปได้ภายใต้รัฐธรรมนูญหรือหลักการของรัฐธรรมนูญของภาคนั้น)

- ห้ามการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการให้การสนับสนุนของธุรกิจยาสูบในทุกรูปแบบที่จะส่งเสริมผลิตภัณฑ์ยาสูบ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ ที่ทำให้เข้าใจไขว้เขว หลอกลวง หรือจะก่อให้เกิดความประทับใจที่ผิด เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ ผลต่อสุขภาพอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ หรือสารที่ปล่อยออกมาจากการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- กำหนดให้มีคำเตือนหรือข้อความด้านสุขภาพหรือด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม เมื่อมีการโฆษณายาสูบ ตลอดจนการส่งเสริมการขายและการให้การสนับสนุนของธุรกิจยาสูบตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ คำเตือน

ดังกล่าวควรมีนัยสอดคล้องกับคำเตือนที่ปรากฏบนบรรจุภัณฑ์ซึ่ง
ภาคีต้องกำหนดตามข้อ 11 ของกรอบอนุสัญญาฯ

นอกจากนี้ ควรกำหนดให้ธุรกิจยาสูบต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการโฆษณา
การส่งเสริมการขาย และการให้การสนับสนุนโดยธุรกิจยาสูบ เช่น เนื้อหา รูปแบบ
ประเภทของสื่อที่ใช้ ชื่อบริษัทที่รับทำการโฆษณาและบริษัทผู้สร้างชิ้นงานโฆษณา
รวมทั้งตัวเลขค่าใช้จ่ายในการโฆษณา ฯลฯ โดยต้องเปิดเผยแก่หน่วยงานราชการที่
เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ควรดำเนินการให้สาธารณชนสามารถ
ประโยชน์ข้อมูลที่เปิดเผยมดังกล่าวได้โดยง่ายดาย

การโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการเป็นผู้สนับสนุนข้ามเขตแดน

ภาคีควรดำเนินการห้ามหรือจำกัดการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการ
ให้การสนับสนุนของธุรกิจยาสูบที่มีต้นกำเนิดมาจากอาณาเขตของตน ให้เป็นไปใน
ลักษณะเดียวกับการห้ามหรือจำกัดการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการให้การ
สนับสนุนของธุรกิจยาสูบภายในประเทศตน เช่น ห้ามโฆษณาผลิตภัณฑ์ยาสูบใน
นิตยสาร โดยไม่คำนึงว่านิตยสารฉบับนั้นจะผลิตขึ้นเพื่อจำหน่ายในประเทศหรือนอก
ประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ภาคีควรใช้สิทธิอธิปไตยของตนดำเนินการอย่างมี
ประสิทธิผลในการจำกัดหรือป้องกันการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการให้การ
สนับสนุนของธุรกิจยาสูบที่ข้ามเขตแดนเข้ามาในอาณาเขตของตน ไม่ว่าจะมาจาก

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

ภาคีที่มีกฎหมายจำกัดในเรื่องนี้ หรือมาจากประเทศที่ไม่ได้เป็นภาคีของอนุสัญญาฉบับนี้ก็ตาม

กฎหมายดังกล่าวควรใช้บังคับกับการวางโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการให้การสนับสนุนของธุรกิจยาสูบบนสื่อทางอินเทอร์เน็ตหรือเทคโนโลยีการสื่อสารข้ามเขตแดน นอกจากนี้ควรใช้บังคับกับเนื้อหาที่ปรากฏในอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ภายในอาณาเขตของภาคีหนึ่ง รวมถึงใช้บังคับกับสาระอื่นใดที่แพร่สัญญาณทางเสียง ทางภาพ หรือทางเสียงและภาพ หรือสามารถรับสัญญาณได้ในอาณาเขตของอีกภาคีหนึ่ง

ภาคีควรพิจารณาดำเนินการคุ้มครองตัวอย่างตรวจการจัดส่งสิ่งพิมพ์เผยแพร่ที่นำเข้าอาณาเขตของตน ในกรณีที่มีผู้พิมพ์โฆษณา หรือผู้จัดจำหน่ายสิ่งพิมพ์เผยแพร่ต้องห้ามดังกล่าวเป็นชนชาติของภาคีอื่น

การให้การศึกษแก่สาธารณชนและความตระหนักของชุมชน

ประเทศสมาชิกควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักของสาธารณชนในทุกภาคส่วนของสังคม โดยใช้เครื่องมือในการสื่อสารทุกประเภท โดยเน้นความสำคัญของกฎหมายห้ามอย่างเต็มรูปแบบและความจำเป็นที่ต้องมีกฎหมายห้ามการโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการให้การสนับสนุนโดยธุรกิจยาสูบ ประชาชนควรได้รับการศึกษาให้เกิดความตระหนักและเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายเหล่านี้ อีกทั้งเข้าใจวิธีการต่างๆที่ประชาชนจะสามารถดำเนินการได้ เมื่อพบการฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าว

บรรณานุกรม

1. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control. WHO Document Production Services, Geneva, Switzerland; 2005.
2. องค์การอนามัยโลก. Framework Convention on Tobacco Control. กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ. แปลโดย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.
(อัครสำเนา)
3. World Health Organization. WHO Framework Convention on Tobacco Control: Guidelines for implementation Article 5.3; Article 8; Article 11; Article 13. WHO Document Production Services, Geneva, Switzerland; 2009.
4. องค์การอนามัยโลก. ร่างแนวทางการดำเนินการตามข้อ 13 ของอนุสัญญากรอบว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (การโฆษณา การส่งเสริมการขาย และการเป็นผู้สนับสนุนของธุรกิจยาสูบ). แปลโดย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท., ม.ป.ป.

ภาคผนวก

กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลกมีทั้งหมด 11 หมวด 38 ข้อ ดังนี้

ภาคผนวก

- ข้อ 1 บทนิยาม
- ข้อ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างอนุสัญญานี้กับความตกลงและเอกสารทางกฎหมายอื่น
- ข้อ 3 วัตถุประสงค์
- ข้อ 4 หลักการที่ใช้เป็นแนวทาง
- ข้อ 5 พันธกรณีทั่วไป
- ข้อ 6 มาตรการด้านราคาและมาตรการทางภาษีเพื่อลดอุปสงค์ของยาสูบ
- ข้อ 7 มาตรการอื่นซึ่งมิใช่มาตรการด้านราคาในการลดอุปสงค์ของยาสูบ
- ข้อ 8 การปกป้องบุคคลจากการสูดดมควันยาสูบ
- ข้อ 9 การควบคุมสารต่างๆ ที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- ข้อ 10 เกณฑ์ในการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- ข้อ 11 การบรรจุหีบห่อและติดป้ายผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- ข้อ 12 การให้การศึกษ การสื่อสาร การฝึกอบรม และการสร้างจิตสำนึกของสาธารณชน
- ข้อ 13 การโฆษณายาสูบ การส่งเสริมการขายยาสูบ และการให้การสนับสนุนโดยยาสูบ

ภาคผนวก

- ข้อ 14 มาตรการลดอุปสงค์เกี่ยวกับการติดยาสูบ และการเลิกยาสูบ
- ข้อ 15 การค้าผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผิดกฎหมาย
- ข้อ 16 การขายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่ผู้เยาว์ และการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยผู้เยาว์
- ข้อ 17 บทบัญญัติเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจกรรมทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจ
- ข้อ 18 การคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของบุคคล
- ข้อ 19 ความรับผิดชอบ
- ข้อ 20 การวิจัย การเฝ้าระวัง และการแลกเปลี่ยนข้อมูล
- ข้อ 21 การรายงานผลและการแลกเปลี่ยนข้อมูล
- ข้อ 22 ความร่วมมือในด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคนิค และด้านกฎหมาย ตลอดจนการจัดสรรความชำนาญที่เกี่ยวข้อง
- ข้อ 23 ที่ประชุมใหญ่ของภาคี
- ข้อ 24 สำนักเลขาธิการ
- ข้อ 25 ความสัมพันธ์ระหว่างที่ประชุมใหญ่ของภาคีและองค์การระหว่างรัฐบาลอื่น
- ข้อ 26 แหล่งเงินทุน
- ข้อ 27 การระงับข้อพิพาท
- ข้อ 28 การแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญานี้
- ข้อ 29 การให้ความเห็นชอบและการแก้ไขเพิ่มเติมภาคผนวกแนบทำอนุสัญญานี้
- ข้อ 30 การตั้งข้อสงวน

-
- ข้อ 31 การถอนตัวจากการเป็นภาคี
  - ข้อ 32 สิทธิลงคะแนนเสียง
  - ข้อ 33 พิธีสาร
  - ข้อ 34 การลงนาม
  - ข้อ 35 การให้สัตยาบัน การรับรอง การให้ความเห็นชอบ การยืนยันอย่างเป็นทางการ หรือการภาคยานุวัติ
  - ข้อ 36 การมีผลใช้บังคับ
  - ข้อ 37 การเก็บรักษานุสัญญา
  - ข้อ 38 ตัวบทที่ถูกต้อง

คณะผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนิดา ปรีชาวงษ์
การศึกษา

- Doctor of Philosophy in Nursing (Case Western Reserve University, USA)
- Certificate in Global Tobacco Control (The Johns Hopkins University, USA)

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบ (บางส่วน)

1. Preechawong, S. (2007). Thai Nurses and Tobacco Cessation Activities in Clinical Practice. *Thai Journal of Nursing Research*, 11 (1), 62 - 72. ได้รับทุนสนับสนุนจาก ทุนพัฒนาอาจารย์ใหม่ กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547 - 2548)
2. สุนิดา ปรีชาวงษ์ จินตนา ยูนิพันธุ์ อรสา พันธุ์ภักดี และ ชุตินา ปัญญาพินิจนกูร. (2549). การสำรวจเพื่อเฝ้าระวังการบริโภคยาสูบของนักศึกษาวิชาชีพสุขภาพในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2549: นักศึกษาพยาบาล. ได้รับทุนสนับสนุนจาก ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมการบริโภคยาสูบ

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

3. สุนิดา ปรีชาวงษ์. (2550). พยาบาลกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบ องค์การอนามัยโลก. *วารสารพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 1 (2), 9 -18.
4. หทัย ชิตานนท์ วิกุล วิสาลเสสส์ สุนิดา ปรีชาวงษ์ และ จุรีย์ อุสาหะ (2550). บาร์ปลดอบุหรี่. โครงการการฝึกหัดและศึกษาวิชาการควบคุมยาสูบ สถาบันส่งเสริมสุขภาพไทย.
5. สุนิดา ปรีชาวงษ์ (2550). บารากู่ ซิชา หรือฮุกก้า: ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่อันตราย. *วารสารควบคุมยาสูบ*, 1 (2), 81 - 88.

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

- ได้รับทุนสนับสนุนจาก Southeast Asia Tobacco Control Alliance (SEATCA) and Institute for Global Tobacco Control (IGTC) with financial support from Rockefeller Foundation and Thai Health Promotion Foundation. (มกราคม - ธันวาคม 2547)
3. Surveillance and Monitoring of Point of Purchase, Secondhand Smoke, and Philanthropy in Thailand. ได้รับทุนสนับสนุนจาก Southeast Asia Tobacco Control Alliance (SEATCA) and Institute for Global Tobacco Control (IGTC) with financial support from Rockefeller Foundation and Thai Health Promotion Foundation (มกราคม 2547 - สิงหาคม 2548)
  4. Lower Respiratory Illnesses among Children Under Five and Secondhand Smoke Exposure. ได้รับทุนสนับสนุนจาก Thailand Health Promotion Foundation (กรกฎาคม 2547 - ธันวาคม 2548)
  5. Secondhand Smoke Exposure among Women and Children. ได้รับทุนสนับสนุนจาก Institute for Global Tobacco Control (IGTC), Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health (ธันวาคม 2548 - ธันวาคม 2549)
  6. A Comparison of Secondhand Smoke Exposure Levels before and after a Smoking Ban in Transportation Centers. ได้รับทุนสนับสนุนจาก American Cancer Society (ธันวาคม 2549 - ปัจจุบัน)

7. Secondhand Smoke Exposure among Workers and Patrons in Entertainment Venues Assessed from Urinary Cotinine. ได้รับทุนสนับสนุนจาก ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมการบริโภคยาสูบ (เมษายน 2550 - ปัจจุบัน)
8. Monitoring Secondhand Smoke: 9 Countries throughout Asia 2009. ได้รับทุนสนับสนุนจาก Institute for Global Tobacco Control (IGTC), Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health and Flight Attendance Medical Research Institute (FAMRI) (พฤศจิกายน 2552-มิถุนายน 2553)
9. Secondhand Smoke Exposure among Bar and Nightclub Employees ได้รับทุนสนับสนุนจาก Institute for Global Tobacco Control (IGTC), Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health and FAMRI (October 2008 - March 2009).
10. Secondhand Smoke Exposure Levels in Youth Venues in Thailand and Malaysia: A follow-up Study to Evaluate Effectiveness of Implementation of Smoke-Free Policyโครงการร่วม กับ National Poison Centre, Universiti Sains Malaysia (March 2010 - December 2010) ได้รับทุนสนับสนุนจาก Campaign for Tobacco-Free Kids (CTFK), USA

What is The WHO Framework Convention on Tobacco Control?

FCTC
WHO FRAMEWORK CONVENTION
ON TOBACCO CONTROL

ท.ร.บ.
www.trc.or.th

ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ (ศจย.)
วิทยาเขตราชวิถี มหาวิทยาลัยมหิดล
420/1 อาคารอเนกประสงค์ ชั้น 5 ถนนราชวิถี เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400
โทร: +662-354-5346 แฟกซ์: +662-354-5347
E-mail : webmaster@trc.or.th